ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ИХТИМАН

2026-2030 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

1	Въведение	3
2	Цел и задачи. Основни принципи и срок за действие на Програмата	5
3	Нормативна база	7
4	Анализ на ситуацията в Община Ихтиман	13
	4.1. Безстопанствени кучета	13
	4.2. Популация на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман	17
	4.3. Контрол върху популацията на домашните кучета на територията на Община Ихтиман	23
5	Мерки по програмата	26
	5.1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация	26
	5.2. Мерки за подпомагане изграждането на регионални приюти за безстопанствени кучета	31
	5.3. Мерки за контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони	32
6	Контрол по изпълнение на програмата. Индикатори за мониторинг. Отчетност и информиране на обществеността	34
7	Очаквани резултати	36
8	Роля на Организациите за защита на животните в изпълнението на Програмата	37
9	**План за действие**	40

I. Въведение

Програмата се разработва на основание Закона за защита на животните (последно доп. ДВ. бр.61 от 29 Юли 2025г.), Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България (приета с Решение на Министерския съвет № 136 от 14 март 2019 г.) и Наредба № 4 от 01.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

Настоящата Програма е естествено продължение и надграждане на Програмата за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман – 2022 – 2025 г., приета с Решение № 605 от 30.09.2022 г. на Общински съвет – Ихтиман.

В Програмата от 2022 г. много ясно е описан многослойния **проблем**, който представляват безстопанствените кучета, обитаващи улиците – дискомфорт и страх у гражданите; потенциална заплаха за здравето/живота на хората и други животни; компрометиране чистотата и безопасността на градската, околна среда. Много точно са посочени и **причините** поддържащи съществуването на уличната популация кучета.

За съжаление анализът на ситуацията през 2021-2022 г., когато е разработвана Програмата на Община Ихтиман, е актуален и към днешна дата, тъй като напълно съвпада с анализа, изведен в Отчета за 2024 г. на БАБХ по изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета в Република България:

/https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/nacionalna-programa-za-ovladyavane-populaciyata-na-bezstopanstve/:

„Проблемът с популацията на безстопанствените кучета на национално ниво е пряко свързан с:

- *нерегламентирано, неконтролируемо и безотговорно размножаване на домашни любимци и изоставяне на техните приплоди на улиците;*
- *недостатъчна информираност на населението за задълженията и отговорностите при отглеждането на домашни кучета, в т. ч. и тяхната кастрация;*
- *липсата на достатъчна популяризация на проблема, свързан с безстопанствените кучета и произлизащите от него рискове;*
- *липса на законодателство по отношение на отстояние, допустим брой за отглеждане на домашни любимци и задължителни реквизити за онлайн търговията към момента на изготвяне на отчета. "*

Общините в страната, в т.ч. и Община Ихтиман са изправени пред следните предизвикателства, имащи своите законодателни изражения:

- да се елиминират причините, изходящи от околната/градската среда, които благоприятстват съществуването/поддържането на уличната популация кучета – осигуряване на чиста градска среда, без достъпни за животните хранителни остатъци; недостъпни за животните открити съдове за отпадъци; недостъпни за свободно движещи се кучета, обезопасени, контролирани строителни обекти и изоставени сгради;
- да се осигури масовото кастриране на безстопанствените кучета;
- да се информира населението – за смисъла на наложения от СЗО и Европейското законодателство метод „Кастрирай и върни!" и необходимостта кастрираните, неагресивни кучета да бъдат отново върнати на улицата.

Не малко време бе необходимо на общините в България, за да стартират на практика изпълнението на ангажиментите, с които ги натовари специализираното законодателство, уреждащо контролът върху популацията на бездомните кучета. Макар и с различни темпове, всяка община в страната работи според възможностите си (собствен капацитет, достатъчно финанси, партньорства с НПО и други ю.л.), за да отбележи напредък в постигането на

набелязаните в Националната програма цели. Идентични са трудностите, с които се сблъскват местните власти, и които ежегодно в изпълнение на Националната програма се докладват към БАБХ. Анализът на общинските отчети по ЗЗЖ за годините, в които се изпълнява Националната програма, показва, че на национално ниво съществуват няколко припознати и от Държавата съществени пропуска (отчет по НП за 2024 г.):

- нерегламентирано, неконтролируемо и безотговорно размножаване на домашни любимци и изоставяне на техните приплоди на улиците;
- недостатъчна информираност на населението за задълженията и отговорностите при отглеждането на домашни кучета, в т. ч. и тяхната кастрация;
- липсата на достатъчна популяризация на проблема, свързан с безстопанствените кучета и произлизащите от него рискове;
- липса на законодателство по отношение на отстояние, хранене на безстопанствените животни, допустим брой за отглеждане на домашни любимци и задължителни реквизити за онлайн търговията на животни.

Видно осезаема е вече необходимостта не само от активната работа на общините, но и от активната намеса на ветеринарните специалисти (частно практикуващи ветеринарни лекари и съсловните им организации, научни работници и преподаватели във ВУЗ) и всички тези, имащи право на законодателна инициатива, които да предприемат необходимото, за да се елиминират установените вече и описани по-горе липси.

II. Цел и задачи. Основни принципи и срок за действие на програмата

Основна ЦЕЛ на Общинската Програма е чрез прилагане на комплекс от устойчиви, дълготрайни и ефективни мерки, съобразени с действащото законодателство, съществуващото състояние и специфичните местни условия

и нужди да се овладее популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман.

За периода на действие на настоящата Програма, могат да се формулират и няколко **ПОДЦЕЛИ**:

- Установяване на ефективен механизъм за взаимодействие на община Ихтиман с ветеринарните власти, местни ветеринарни специалисти, НАП, домоуправители, неправителствени организации и пр., и прилагане на ефективен контрол върху отглеждането, развъждането и търговията с кучета.
- Регистрация на всички домашни кучета, отглеждани на територията на община Ихтиман.
- Редуциране броя на бездомните кучета до трайното намаляване на тяхната популация, последвано от окончателното им настаняване в приюти по програми за намиране на собственик или за доживотно отглеждане.
- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, за да се гарантира здравето и безопасността на хората във всяко едно от населените места в Община Ихтиман.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на зоонози /заразни заболявания, които засягат хора и животни/.
- Формиране у хората, отглеждащи домашен любимец на чувство за отговорност към обществото.
- Повишаване чистотата на околната среда в селищата от Община Ихтиман.

Основни **ЗАДАЧИ** на Програмата:

- Анализиране на причините, позволяващи съществуването/поддържането на популацията безстопанствени кучета територията на Община Ихтиман.
- Набелязване на конкретни мерки за елиминиране на всяка от констатираните/идентифицирани причини.
- Стимулиране стопаните на домашни кучета да декларират притежанието им по реда на чл.117 от Закона за местните данъци и такси.
- Регистрация на декларираните домашни кучета по реда на чл.133 от ЗВМД, създаване и поддържане на електронна база данни на домашните кучета, отглеждани на територията на Община Ихтиман.

- Масова кастрация на безстопанствените кучета и насърчаване кастрацията на домашните кучета.
- Повишаване информираността на населението за създаване на трайно и отговорно поведение при отглеждането на домашни/дворни кучета.

ПРИНЦИПИТЕ, на които се основава настоящата Програма, съответстват на регламентираното в чл. 40а, ал. 1 от Закона за защита на животните:

1. Постигане на здравословна среда за гражданите на Община Ихтиман и подобряване хуманното отношение към животните.
2. Управление и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация.

СРОК на действие на Програмата.

Изхождайки от факта, че Националната програма не е обвързана с конкретни нормативно определени срокове на прилагане и действие, следва че и общинските програми подобно на Националната програма са със срок *„до постигането на заложените показатели в раздел 8. „Мерки по програмата“, т.8.1. „Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация*“.

Ясните и напълно измерими цели и задачи, които са заложени в настоящата програма, изискват да бъдат поставени и конкретни срокове за изпълнение, в противен случай е възможно да се допусне неглижиране на проблематиката, задълбочаването ѝ, и едно безкрайно отлагане във времето.

Предвид това, програмата на Община Ихтиман по чл.40, ал.3 от ЗЗЖ ще бъде със срок на действие от 2026 до 2030 г., като мерките и задачите, които са заложени в Плана за действие, основно са съсредоточени в този времеви диапазон.

III. Нормативна база

Съществуват международни и европейски нормативи, които задават основни принципи и минимални стандарти за хуманно отношение, контрол на популацията, идентификация и регистрация на домашни животни, и по този

начин индиректно създават рамка, която може да бъде използвана и при политики за бездомни животни.

Най-популярна в това отношение е **Европейската конвенция за защита на домашните любимци**. Това е договор на Съвета на Европа за насърчаване на хуманно отношение към домашните любимци и осигуряване на минимални стандарти за тяхното третиране и защита. Договорът е в сила от 1 май 1992 г., отворен е за присъединяване на държави, които могат и да не са членки на Европейския Съюз. Към момента Конвенцията е ратифицирана от 27 държави, в т.ч. България (ратифициран 2004 г.), Андора (2022 г.), Нидерландия (2022 г.), Молдова (2025 г.).

Страните-партньори по Договора се задължават на приемат мерки, които гарантират, че животните (домашни и потенциално бездомните) няма да бъдат малтретирани, изоставяни, че залавянето на уличните животни ще се извършва с минимално физическо и психическо страдание.

Предвижда се идентификация и регистрация на домашните животни (микрочип или татуировка, и данни за собственика).

Силно се насърчава кастрацията на животните, за да се намали неконтролираното размножаване и поява на бездомни такива.

Европейската Конвенция е една от най-старите и базови правни рамки за защита на домашни животни в Европа и оказва влияние върху законодателството на държавите — членки на Съвета на Европа.

България е една от 32 държави в света, които към ноември 2019 г. официално са признали разума на нечовекоподобните животни. Всеобщата декларация за хуманно отношение към животните (UDAW) е глобална инициатива, предназначена да признае чувствителността на животните, да предотврати жестокостта към тях, да сведе до минимум страданието им и да установи стандарти за хуманно отношение към тях. Тя се прилага за различни категории, включително селскостопански животни, домашни любимци, животни използвани в научни изследвания, работни животни, диви животни и тези, участващи в развлекателни дейности.

Любопитно е да се знае, че шест държави в света забраняват използването на големи маймуни за научни изследвания, а Австрия е единствената държава в

света, която забранява експериментите върху по-нисши маймуни. Боливия е първата страна, която през 2009 г. забранява малтретирането и нараняването на животни в циркове. САЩ са единствената страна в света, която е забранила убиването на коне за консумация. В някои щати на Индия е забранено убиването на крави за консумация, а в Непал клането на крава е наказуемо престъпление. В **България** упражняването на жестоко отношение към гръбначно животно е осъдително поведение не само от обществено – етична гледна точка, но и от наказателно-правна. Текстовете по чл. 325б и чл.325в от Наказателния Кодекс (изм. - ДВ, бр. 61 от 2025 г., в сила от 29.07.2025 г.) криминализират жестокостта както и неполагането на достатъчно грижи за гръбначно животно, което се намира под негов надзор.

Проучване, публикувано от Фондация „Четири лапи“ гласи, че 79 % от кучетата в Европейския Съюз са с неизвестен произход, тъй като не се извършва проверка за това. 74 % от европейците смятат, че хуманното отношение към домашните любимци изисква по-силна защита. Настоящото законодателство на ЕС обхваща предимно животни, използвани за научни цели, или такива, транспортирани с търговска цел, докато националните разпоредби се различават значително в различните държави членки.

В отговор на нарастващото обществено търсене на по-добра защита, на 7 декември 2023 г. Европейската комисия внесе законодателно предложение за подобряване на хуманното отношение към котките и кучетата и проследимостта им. На 26 юни 2024 г. Съветът на Европа постигна споразумение относно мандата за преговори с Европейския парламент.
На 25 ноември 2025 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха предварително споразумение за тези правила. Това ще бъде първият регламент на ниво ЕС, който въвежда минимални общи стандарти за добруване и контрол над домашни любимци, с цел да се ограничат нелегален трафик, изоставяне, бездомни животни, както и да се гарантира по-хуманно отношение:

- Всички кучета и котки, които се продават или даряват — да бъдат маркирани (микрочип), регистрирани в национална база данни.
- Забрана на болезнени и ненужни манипулации: например убождане на уши, кастрация, дърпане на опашки и др., освен ако има медицинска нужда.
- Регулация на развъждането — ограничения на броя на раждания, забрана на кръвосмешение (развъждане между близки родственици).
- Изискване за адекватни условия — храна, вода, жилище, грижа, разходки (за кучета).

- Забрана на изоставяне: операторите / развъдниците / приютите НЕ трябва да изоставят животни.
- За търговия и внос: строги правила за проследимост, за да се предотврати незаконна търговия.

Новият регламент трябва да бъде официално приет от Съвета и Европейския парламент. ***Той ще бъде публикуван в Официален вестник през 2026 г. и ще започне да се прилага две години по-късно*** *(с изключение на случаите на специфични разпоредби, подлежащи на преходни периоди*).

Европейското законодателство е транспонирано в няколко основни нормативни акта у нас.

Законът за защита на животните (обн., ДВ, бр. 13/8.02.2008 г., доп. ДВ. бр.61 от 29 Юли 2025г.) урежда защитата на животните чрез опазване на техния живот, здраве и добро състояние. Текстовете целят животните да бъдат предпазени от нехуманно отношение, да им бъдат осигурени грижи, съобразени с техните нужди. Законът забранява жестоки практики като изоставяне, използване на живи животни за храна на други (с изключение на биологично обусловени случаи), излагане в магазини и заведения, както и ампутиране или кастриране с вредни методи. Регламентирано е органите на властта, неправителствените организации и образователните институции да работят заедно за прилагане на образователни програми и контрол върху спазването на закона. Налага като основен метод за овладяване популацията на безстопанствените кучета, препоръчаният и от СЗО метод „Кастрирай и върни!“. Вменява се ангажиментът на общините в България да изготвят и организират локалното изпълнение на Програми за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета в Република България.

Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД), (Обн. ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005 г.,последно изм. ДВ. бр.41 от 10 Май 2024г.) – регламентира редица важни ангажименти от страна на местната власт, свързани с контрола върху популацията домашни кучета и техните собственици. Кметовете на общини са длъжни да *поддържат и актуализират публичен регистър на домашните кучета, ловните кучета и кучетата, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се придвижват към регистриран*

животновъден обект; Кметовете на общини осъществяват контрол върху собствениците на домашни кучета, по отношение замърсяването на обществени места след дефекация; по отношение създаване на опасност за хора и други животни; по отношение извеждането и разхождането на кучета на обществени места; определя категориите кучета, които са освободени от заплащане на „такса за притежаване на куче“ и пр. Законът регламентира, че приходите от събраните такси за притежаване на домашно куче, постъпват в общинския бюджет и се използват за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета.

Закон за местните данъци и такси (ЗМДТ), (Обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., последно изм. и доп. ДВ. бр.113 от 23 Декември 2025г.) – регламентира задължението на всеки собственик на домашно куче в срок до 3 месеца от придобиването му да го декларира в общината по постоянен адрес, както и че е длъжен ежегодно до 31-ви март да заплаща такса за притежаване на кучето, в размер определен от съответната община. Потвърждава регламента, че приходите от събраните такси се използват за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета.

Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България (приета с Решение на Министерски съвет № 136/14.03.2019 г.) - основният стратегически документ, който определя как държавата и общините трябва да се справят с проблема с уличните кучета по хуманен и ефективен начин. Официално утвърждава метода „Залавяне – Кастриране – Ваксиниране – Връщане“ като основно средство за контрол. Програмата прехвърля основната отговорност за тези дейности върху местната власт:

- Всяка община е длъжна да приеме собствена Общинска програма и план за действие.
- Общините трябва да осигурят приюти или договори с ветеринарни клиники за извършване на манипулациите.
- На всеки две години (през пролетта или есента) общините трябва да извършват преброяване на безстопанствените кучета по одобрена методика, за да се следи прогресът.

В Националната Програма е посочено, че основният приток на животни към улицата идва от изоставени домашни кучета. Затова тя регламентира задължителна регистрация и чипиране на домашните кучета; препоръчва на

общините да стимулират кастрацията на домашни кучета и да провеждат образователни кампании за насърчаване на отговорното отглеждане и разясняване на ползите от кастрацията; насърчава активното участие на организациите за защита на животните не само в осъществяването на обществен контрол, но и в стопанисването на приюти, грижата за животните, провеждането на информационни, образователни и одомашнителни кампании и пр.

Наредба № 4 от 01.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност (обн., ДВ, бр. 11/9.02.2021 г. - подзаконов нормативен акт, който превръща общите принципи на Закона за защита на животните и Националната програма в конкретни правила и процедури. Ако Законът и Националната Програма казват *„какво“* трябва да се постигне, Наредбата казва точно *„как“* да стане това. В мотивите за приемане на Наредбата е залегнала целта да се прекрати практиката на всяка отделна община да действа „на парче“. Целта на Наредбата е популацията на безстопанствените кучета да бъде сведена до минимум чрез масова кастрация на поне 70 % от уличните животни на територията на съответната община. Срок за постигане на тази цел и достигане на т.нар. момент на „блокиране на раждаемостта“ може да се посочи 2030 г. Този срок не е директно фиксиран в Наредба № 4, а произтича от **Националната стратегия „България 2030“** и съответните дългосрочни планове на общините се синхронизират с нея, тъй като в нея са заложени цели за подобряване на градската среда, безопасността и здравеопазването, част от които е и справянето с бездомните животни като фактор за качеството на живот.

Наредба № 41 от 10.12.2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни (обн., ДВ, бр. 1/6.01.2009 г.) – това е основният документ, който определя техническите и зоохигиенните изисквания към местата за настаняване на животни. Текстовете от чл. 100 до чл. 115 са ключови, тъй като те детайлно регламентират дейността на приютите за животни, в т.ч. обществения достъп, осиновяването на кучета от приютите и дейността на доброволците.

Наредба № 42 от 12.12.2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинската дейност, която може да се извършва в тях (обн., ДВ, бр. 1/6.01.2009 г.) - основният стандарт за качество във ветеринарната медицина в България. Тя определя на какви условия трябва да отговаря една клиника или амбулатория, за да има право да лекува животни. Според Наредбата, кастрация на безстопанствени кучета може да се извършва във ветеринарна амбулатория от II-ра категория при условие че разполага с обособена операционна зала/сектор, отговарящ на изискванията за стерилност; ветеринарна клиника или ветеринарна болница.

Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман – 2022 – 2025 г., приета с Решение № 605, взето с Протокол № 40 от заседание на Общински съвет - Ихтиман, проведено на 30.09.2022 г.

Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Ихтиман /последно изм. и доп. с Решение №107, взето с Протокол № 8 от 31.05.2024 г. на Общински съвет – Ихтиман. В чл.41, ал.1 от същата е регламентиран размера на таксата за притежаване на куче – **5 лв.** за едно куче на година.

Наредба за притежаването, отглеждането и развъждането на домашни животни на територията на Община Ихтиман /Приета с Решение № 357, взето с Протокол № 22/25.03.2005 г., последно изм. с Решение № 73 от 29.03.2024 г. на Общински съвет-Ихтиман/ – регламентира реда и начина на придобиване и притежаване на животни в общината, както и взаимоотношенията между общинската администрация, ветеринарните лекари, ОДБХ и собствениците на животни.

IV. Анализ на ситуацията в Община Ихтиман

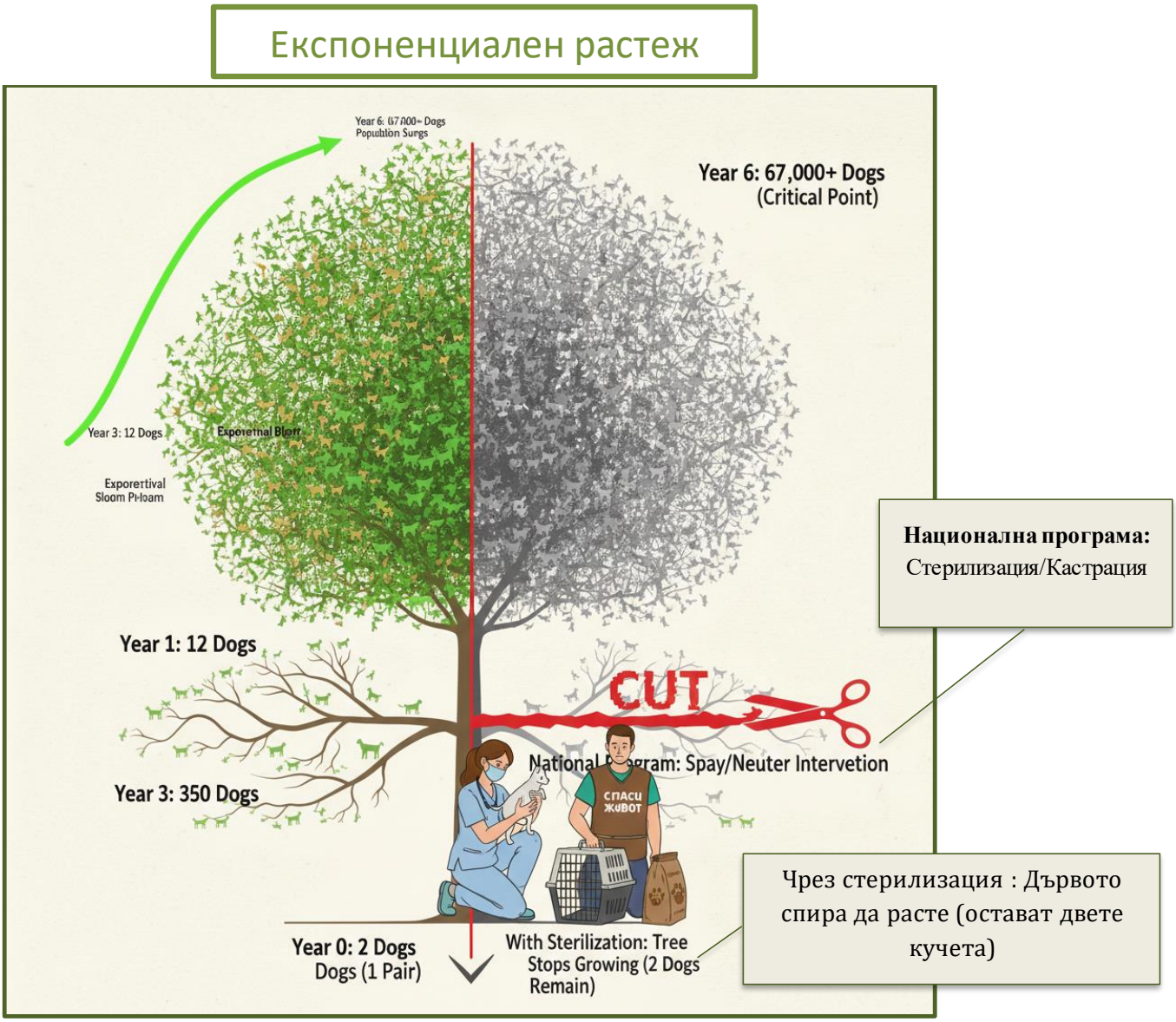
1. Безстопанствени кучета

Всяка една община в България, все още определя безстопанствените кучета като проблем със своите многостранни измерения – здравни, социално-битови, икономически и екологични.

Ситуацията в община Ихтиман не прави изключение от общата картина в страната.

До влизане в сила на Закона за защита на животните /обн.2008 г./, в почти всяка община в България се наблюдава „експоненциален растеж“ на популацията улични кучета. Това се дължи на липсата на контрол върху популацията. На схемата по-долу е показано как теоретично само една двойка кучета може да генерира хиляди потомци за няколко години.

Фигура 1

Тук впечатляващи са не само цифрите, които показват как в рамките на 6 години една двойка кучета във фертилна възраст, могат да създадат потомство от над 67 000 кученца. Зад цифрите макар и само на теория се крият редица условия на средата, които благоприятстват показания на схемата краен резултат – наличие на достатъчно и достъпни храна, вода, подслон за животните на улицата, достатъчно площ за обитаване, търпимост от страна на жителите на населеното място.

Важно е да се отбележи, че експоненциалната крива /броят на некастрираните кучета/ не нараства до безкрай. Това е така, защото ресурсите в една градска или селска среда са ограничени – достъпната храна става все по-малко, а уличните кучета на единица територия стават все повече. Достига се до момент/максимален брой кучета, от който нататък животните започват да гладуват, да се разболяват, да водят битки за ресурси и територии. Достигането на този момент не означава само „много кучета“, а и „много страдащи животни“. Тук средата (природата и факторите на градската среда) може да наложи „спирачки“ на процеса по увеличаващата се експоненциална крива.

На схемата по-долу е показано как популацията расте бързо в началото, после когато ресурсите започват да не достигат, ръстът на популацията се забавя и стабилизира около определено число, условно наречено „носещ капацитет“. Т.е. това е максималният брой кучета, които дадена среда може да поддържа въз основа на наличните благоприятни ресурси.

Фигура 2

В началото, когато уличните кучета са малко на брой, те бързо се размножават, защото средата предоставя изобилие от ресурси (открити кофи с отпадъци, пазари, хора, които хранят животните и пр.). Това е т.нар. фаза на ускорение.

Двете схеми по-горе показват как при наличие на благоприятни условия на средата (храна, територия и пр.) некастрираните кучета бързо се размножават, за да „усвоят“ наличния ресурс и територията.

Дори, ако кучетата се залавят и отстраняват от дадената територия, останалите некастрирани кучета ще започнат бързо да се размножават, за да запълнят празнотата и да усвоят ресурса. Това е така, защото наличните ресурси остават същите, останалите на улицата кучета разполагат с повече храна, стават по-здрави и раждат по-големи котила, за да запълнят празното пространство.

От тук и извода, че само „залавяне и отстраняване“ на кучетата от дадена територия, не е работещ метод за справяне с уличната популация.

Необходимо е да се предприемат елиминиране на факторите на средата, които благоприятстват поддържането на популацията, както и масова кастрация и ваксинация на животните, които обитават улиците.

Когато на дадена територия се предприемат действия по масова кастрация, ваксиниране и връщане на кучетата по местата, от които са заловени, кастрираните кучета остават на „своята си територия“ и не позволяват на нови, некастрирани животни да навлязат в този периметър, който вече се обитава от тях. В същото време, тъй като животните са кастрирани, те не могат да се възпроизвеждат, и с времето популацията плавно се свива чрез естествената смъртност, без да се задейства механизмът за бързо компенсиране на бройката.

За да се визуализира ефектът от работата по програмите за масова кастрация на уличните кучета, на схемата по-долу са съпоставени двата сценария – Сценарий А – Без намеса и Сценарий Б – 75 % кастрации.

Фигура 3

Наслагването на двата сценария, ясно показва как при прилагането на масова кастрация, се достига до фаза на постепенното, естествено свиване на популацията, т.е. големия дял на „избегнатото/предотвратено размножаване“.

2. Популация на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман.

Когато в началото на 2022 г. е изготвяна Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман, администрацията не разполага с официални данни за реалния брой на безстопанствените кучета, които обитават населените места на общината.

Още същата година обаче, в изпълнение на т.4 от План за действие към Програмата, приета от Общински съвет – Ихтиман, чл.4 от Наредба № 4 от 1 февруари 2021 г., и на основание публикувано на сайта на МЗХГ на 03.02.2022 г. „Уведомление до кметовете на общини за започване на преброяването на безстопанствените кучета на територията на странат“ са предприети действия по извършване на преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман. Преброяването е извършено от общинската администрация, съвместно със Сдружение „С любов за четири лапички“-Ихтиман.

Фигура 4

При преброяването, извършено през 2022 г., общината е отчела **общо 543 бездомни кучета**, от които 184 са маркирани като обработени/кастрирани, което на практика е едва **33% от общия брой**. От населените места в общината, най-висок е процентът на кастрираните кучета в с.Костадинкино (63%), гр.Ихтиман (38,5 %), с.Венковец (38%), с.Мирово (38%) и с.Вакарел (35%). **Преобладават женските кучета** – 386, срещу 352 мъжки кучета.

Две години по-късно, през 2024 г., преброяването извършено отново със съдействието на Сдружение „С любов за четири лапички“-Ихтиман, показва понижаване на общия брой улични кучета с около 20 %. Изброени са **общо 430 бездомни кучета**, от които 197 са маркирани като кастрирани. Процентът на кастрираните улични кучета вече **е над 45 %**. От населените места в общината, най-висок процент кастрирани улични кучета са отчетени в с.Веринско (60%),

с.Стамболово (57 %), с.Костадинкино (55,5%), с.Черньово (55%) и гр.Ихтиман (50,8%). **Преобладават мъжките кучета** – 233, срещу 197 броя женски кучета.

Фигура 5

Данните от последните преброявания показват някаква динамика, но и наличие на една устойчива популация на кучета в градските и селските райони.

Изчисленият процент кастрирани бездомни кучета за времето между двете преброявания /2022 – 2024 г./, може да се отчете като изпълнение на разпоредбата на Националната Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета в България, която изисква от всяка община да кастрира не по-малко от 50 % от общата популация на безстопанствените кучета в рамките на първите 12 месеца от изпълнението на Програмата. По-нататък обаче в Националната Програма се казва, че общините трябва да поддържат ниво над 70 % в следващите години от изпълнението й.

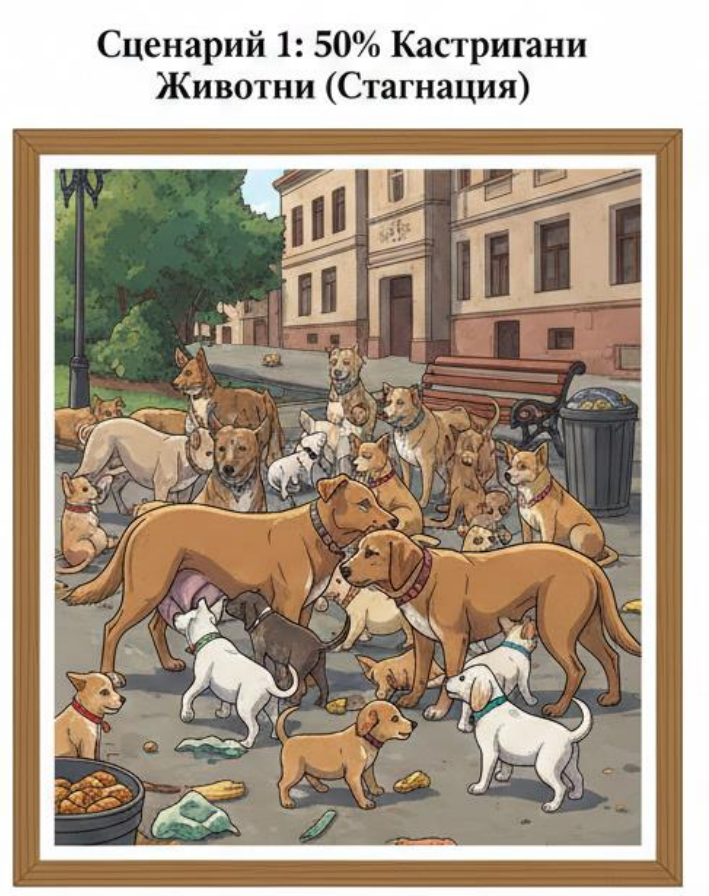
Изискването за по-високия процент кастрация не е просто постигане на по-голяма математическа разлика между 50% и 70-80 %, а е критична точка между стагнация и успешен контрол.

При кастрация на 50 % от уличните кучета, популацията обикновено остава стабилна, в не рядко случаи може дори леко да нарасне. Останалите 50 % некастрирани/фертилни кучета са напълно достатъчни, за да запълнят

„капацитета на средата“, особено ако ресурсите (храна, подслон, човешки грижи) са все още налични, тъй като оцелелите малки кучета имат по-висок шанс за оцеляване. Наблюдаваме познатото в биологията явление, наречено „вакуумен ефект“. На практика броят на кучетата не намалява. Просто се появяват нови поколения, които заменят старите или кастрираните животни.

На улицата ще видим една смесена група, в която редовно се появяват нови кутрета.

Фигура 6

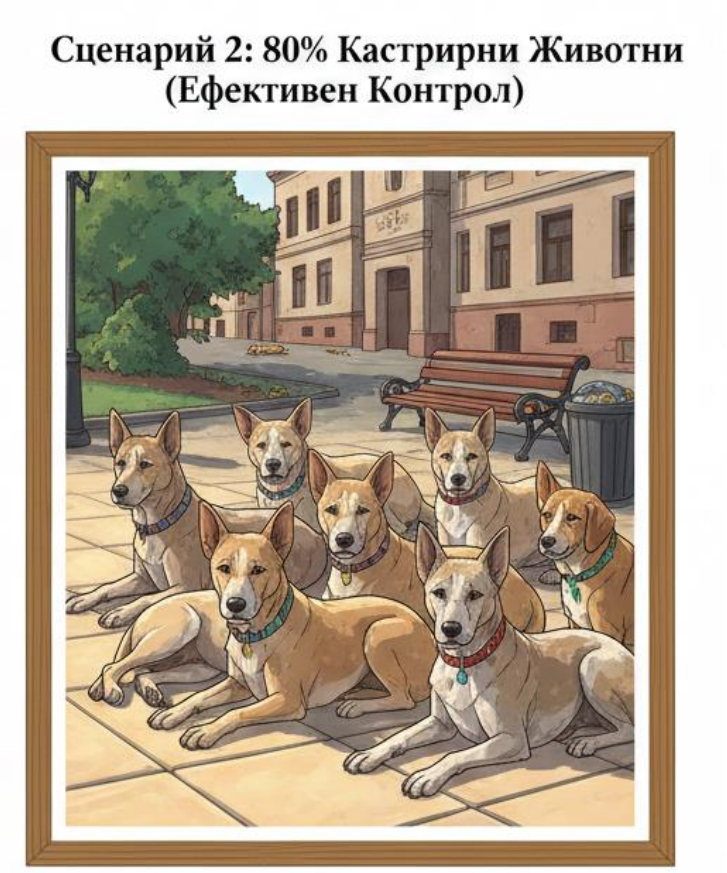
Финансовите ресурси, вложени от общините в поддържане само на 50% кастрация на уличната популация кучета, са само разход на средства за поддържане на статуквото, проблемът не се решава, а само се ограничава.

При кастрация на 70 до 80 % от уличните кучета, раждаемостта спада под нивото на смъртността. Когато 7-8 от 10 кучета са кастрирани, шансът две

некастрирани мъжко и женско животно да се срещнат и възпроизведат, намалява драстично. Социалната структура се стабилизира, а броят на животните започва естествено да намалява с времето.

Само при преминаване на критичната граница от 70-80 % кастрации, биологичният натиск за възпроизводство се пречупва. Така наблюдаваме как популацията застарява и постепенно изчезва от дадения район по естествен път. Нови кутрета почти не се появяват. Виждаме предимно възрастни, маркирани/кастрирани животни, без естествен приток на нови поколения.

Фигура 7

Финансовите ресурси, вложени от общините в постигане на 70% - 80% кастрация на уличната популация кучета, са инвестиция, при която се спестяват огромни разходи за справяне с инциденти и свръхпопулация в бъдеще. След няколко години популацията на уличните кучета на практика ще изчезне.

Прилагането на този математически модел за решаване на проблема при данните, с които разполагаме за Община Ихтиман, показва следните два симулирани, примерни сценария, които могат да се реализират в рамките на 10 години:

Сценарий А – 50% кастрация:

Година 1 – 2024 г. – Популация от 430 безстопанствени кучета, установени при официално преброяване на територията на Община Ихтиман.

Година 3 – 2026 г. – популация от около 380 безстопанствени кучета. Останалите некастрирани кучета произвеждат достатъчно поколения, които да запълнят нишата.

Година 10 – 2033 г. – вероятният брой на уличните кучета ще бъде около 150-180 животни.

Ресурсът пари и време се изяжда от новите поколения. Не се усеща видима промяна в наблюдаваните територии. Всяка пролет и есен ще се виждат нови малки кученца.

Сценарий Б – 80% кастрация:

Година 1 – 2024 г. – Популация от 430 безстопанствени кучета, установени при официално преброяване на територията на Община Ихтиман.

Година 3 – 2026 г. – популация от около 240 безстопанствени кучета. Вижда се лек спад, тъй като раждаемостта рязко е паднала.

Година 5 – 2028 г. – популацията пада под 180 животни, повечето от които са възрастни, спокойни и не се размножават.

Година 10 – 2033 г. – в района вероятно ще останат под 30-40 животни, които са в края на жизнения си цикъл.

Постигнат е т.нар. „биологичен колапс“ на популацията – тя не може да се самовъзпроизвежда и изчезва по естествен път.

3. Контрол върху популацията на домашните кучета на територията на Община Ихтиман.

Разгледаният по-горе пример с два възможни сценария е напълно реален и възможен. Той нагледно показва, че процесът по овладяване популацията на безстопанствените кучета, трябва да се разглежда като научно обосновано регулиране, което позволява осъществяване на контрол и намаляване броя на животните до минимум.

Тъй като обаче разглежданата територия на Община Ихтиман не е изолирана от съседните територии, от където съвсем възможно е да мигрират некастрирани безстопанствени или изоставени неидентифицирани/нечипирани домашни кучета, а и много недобросъвестни стопани на домашни кучета, отглеждани на територията на община Ихтиман е възможно да изоставят на улицата нежеланите потомства на домашния си любимец, то в идеалната формула за успех по-горе се намесват **допълнителни външни фактори**, които трябва да бъдат елиминирани или предотвратени.

Външният приток (миграция и изхвърлени животни) е основната причина в много общини програмите за кастрация да буксуват и да не дават очаквания ефект.

Ето как биха се променили двата описани по-горе теоретични сценария, когато във формулата се добави негативния фактор „приток отвън“:

<u>Сценарий А – 50 % кастрация + Външен приток:</u>

При този сценарий, системата е изключително уязвима. Популацията не само, че не намалява, но може и да нарасне над първоначално изброените 430 безстопанствени кучета.

Има достатъчно свободен ресурс и слаб контрол върху раждаемостта, така всяко новоизхвърлено куче лесно се интегрира и започва да се размножава веднага. Програмата, при която се прилага кастрация само при 50 % от кучетата, просто изравнява притока на нови животни, без да решава проблема.

Разхода направен за тези кастрации е лоша инвестиция.

Сценарий Б – 80 % кастрация + Външен приток:

При този сценарий системата е много по-устойчива, но кривата на спад става „по-плоска“. Популацията пак намалява, но не достига до нула. Тя ще се стабилизира на едно ниско ниво, вероятно около 100-120 кучета, което ще се поддържа поради изцяло човешката безотговорност.

Кастрираните по програмата кучета ще действат като „биологична бариера“ от стабилни, кастрирани и неагресивни кучета и за новодошлите животни ще е по-трудно да се настанят сред тях, но въпреки това новите животни ще пречат на пълното изчезване на безстопанствените кучета.

Разгледаният по-горе пример „Кастрация + Външен приток“, показва, че дори при 80 % кастрация на уличните кучета, това е само половината от същинското, трайно решение.

Паралелно с масова кастрация на безстопанствените кучета е необходимо:

- Строг контрол и регистрация на домашните кучета.
- Масова кастрация на домашните кучета, приоритетно на дворните и тези от периферията на територията.
- Контрол върху факторите на средата, влияещи върху популацията на безстопанствените кучета.

Възможно е общината да организира и реализира кампании, в рамките на които безплатно да се кастрират домашните кучета, като за населените места от селски тип може да се използват мобилни клиники, за да се кастрират дворните кучета. Успоредно с това, могат безплатно да се чипират и административно да се регистрират домашните кучета. Редовно да се провеждат информационни и образователни кампании, които да пояснява ползата от кастрацията на домашните кучета, необходимостта от отговорност към животното и обществото, да се поощрява осиновяването на бездомни кучета и пр.

Необходимо е да се предприемат административни мерки по отношение чистотата на селищната среда и обезопасяването на контейнерите за смет, така че животните да нямат достъп до изхвърлени хранителни отпадъци, защото животните мигрират там, където има храна.

По официални административни данни, към момента има **100 регистрирани домашни кучета,** отглеждани на територията на Община Ихтиман. Това е твърде ниска цифра за населението на общината и най-вероятно показва съществен скрит риск от силно подценена популация на домашни кучета.

Както и в общинската Програма от 2022 г., ще се позовем на проучването на доц.д-р Р.Михайлов и колектив от Тракийски университет – Стара Загора и условно ще приемем, че реалният брой на домашните кучета съставлява 5-8 % от населението. Предвид данните от НСИ, към 31.12.2024 г. населението на Община Ихтиман е общо 16 924, от които 12557 в града и 4367 в селата. От тук и предположението, че реалният брой на домашните кучета, отглеждани на територията на Община Ихтиман е **между 840 и 1350 кучета**.

Този прогнозен брой нерегистрирани домашни кучета на територията на Община Ихтиман (около 700 – 1200) са именно онзи описан по-горе „външен приток“ или “източник на нови кучета“, който трайно ще влияе върху поддържането на големия брой улични кучета и ще компрометира усилията на администрацията за справяне с проблема.

Освен това тези нерегистрирани домашни кучета трябва да се разглеждат от една страна като директно пропуснати финансови ползи (при годишна такса за притежаване на куче в размер на 5 лв., общината на практика губи между 4200 и 6750 лв. на година), а от друга страна – като една от причините да се обезсмисли направения разход по кастрация на безстопанствените кучета (10 - 20 000 лв. на година). Това са около 15 - 25 000 лв., които общината губи всяка година.

От тук и извода, който може да се направи, че приоритетно следва да се предприемат действия по кампанийно регистриране на всички домашни кучета и стимулиране на собствениците да кастрират доброволно животните.

V. МЕРКИ ПО ПРОГРАМАТА

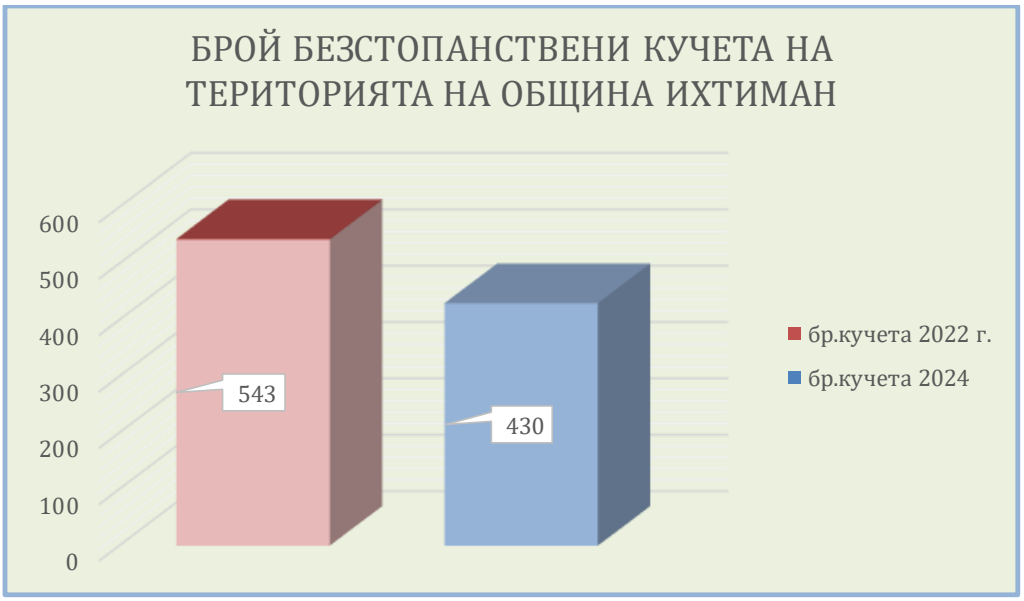
1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация

В тази група мерки попадат всички дейности, които са свързани с подготовката, организацията и провеждането на улова и кастрацията на безстопанствените кучета, намиране на осиновители на обработените животни, проследяване динамиката в популацията на уличните кучета.

Насоките, дадени в Националната програма започват с установяване числеността на уличната популация кучета и нейното проследяване във времето. **ПРЕБРОЯВАНЕТО** на безстопанствените кучета, следва да се извършва на всеки две години, като в началото на съответната календарна година на електронната страница на Министерството на земеделието се публикува Уведомление до кметовете на общини за започване на преброяването. Преброяването на безстопанствените кучета се извършва по Методика, утвърдена от Кмета на общината.

Първото, базово преброяване за страната и съответно за Община Ихтиман, бе проведено през 2022 г., и резултатите показват наличие на общо 543 безстопанствени кучета на територията на общината. Следващото преброяване е през 2024 г., и при него са отчетени 430 улични кучета.

Фигура 8

Понижението с 21 % в рамките на двете години работа, показва известна динамика надолу, като резултатите от предстоящото през 2026 г. преброяване ще внесат повече яснота дали процесът по свиване на популацията е с положителна тенденция.

Предвид обаче анализите по-горе, препоръчително е общинската администрация да предприеме няколко стратегически стъпки, за да се постигне реално намаление на популацията безстопанствени кучета. Една от най-важните стъпки е организирането и извършването на **МАСОВА КАСТРАЦИЯ**, целяща постигане на 80% кастрирани улични животни. Силно препоръчително е това да се реализира **в рамките на кратък период** – до 6-8 месеца, за да се изпревари следващия период на размножаване.

От изброените през 2024 г. 430 улични кучета, 197 са отчетени като маркирани, т.е. кастрирани. За да се постигне 80 % кастрирани кучета (т.е. 344), трябва да бъдат кастрирани 147 безстопанствени кучета. Този необходим брой кастрации е близък до средния брой кастрации, които община Ихтиман е поддържала в периода 2016-2024 г., което прави задачата напълно реално постижима:

Фигура 9

При цена от 191 лв. за улов, кастрация, обезпаразитяване, маркиране и чипиране на 1 куче, която е заплащана до момента от Община Ихтиман, броят от 147 улова и кастрации, които следва да се извършат още през 2026 г., ще костват на бюджета сума в размер на 28 077 лв. Тази сума ще бъде частично компенсирана от събраните суми от такса за притежаване на куче за 2026 г.

ЗАЛАВЯНЕТО на безстопанствените кучета се допуска да бъде извършвано от **екипи**, осигурени от общината /общински служители или наети от общината външни екипи/ ИЛИ от **доброволци**.

Всяко кастрирано куче, преди да бъде върнато на мястото, от което е заловено, трябва да бъде маркирано с видима ушна марка и идентифицирано с чип.

Ветеринарният лекар, извършил кастрацията и идентификацията, следва да въведе информацията за обработеното куче във Ветеринарната информационна система на БАБХ /ВетИс/. Животните, върнати на улицата, съгласно разписаните нормативни правила, са под надзора и грижите на граждани/физически лица ИЛИ неправителствени организации за защита на животните ИЛИ общината. Един от признаците за действително работещи организации за защита на животните на местно ниво, са именно броя на животните, за които организацията е поела надзора и грижите, т.е. подписани са декларации по чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.

Ангажимент на администрацията е да публикува на електронната страница на общината **ОБЯВЛЕНИЕ** с информация и възможност за заявяване на участие в дейностите по улов и съответната обработка на безстопанствените животни – чл.8, ал.2 от Наредба № 4/2021 г. Това ще въведе яснота за всички физически лица /доброволци/ и организации за защита на животните, които желаят да съдействат на местно ниво. Общината ще създаде своеобразен Регистър с информация за доброволците, контакти с тях, информация за конкретното заявено съдействие, което може да очаква общината от тях, възможности за партньорства в бъдещи кампании и пр. Това от своя страна ще спомогне изключително много за координиране работата с доброволци и ОЗЖ по места, ще спести време и ресурси за двете страни. Взаимоотношенията с общината могат да се официализират допълнително, освен чрез заявяване по реда на чл.8, ал.2 от Наредба № 4/2021 г., но и чрез подписване на Споразумение за сътрудничество с общината, в което са описани конкретните ангажименти, които поемат страните.

Липсата на официално заявление от страна на доброволците/ОЗЖ пред общината и ясно заявени намерения за доброволческата дейност, ще опорочат процеса, ще намалят доверието, а от там ще последват само негативи за самите животни и обществено напрежение. Това много ясно е идентифицирано с отрицателен знак в отчета на БАБХ за 2024 г. по изпълнение на Националната Програма:

> *„И през 2024 г. продължава да се наблюдава* ***тенденцията*** *граждани/неправителствени организации за защита на животните,* ***самоинициативно, без да имат сключен договор с дадена община за изпълнение на мерките, включени в общинските програми****, събират от улиците на различни населени места безстопанствени кучета и настаняват животните в частни домове/имоти (къщи с дворове). Най-често за целта се използват имоти (дворове с къщи) предимно в малки населени места (села)“.*

При справка в Регистъра на БАБХ за регистрираните приюти за животни, е видно, че на територията на Община Ихтиман няма изграден и официално функциониращ приют за безстопанствени кучета. Това създава затруднение в случаите, когато животни определени като „агресивни“, или заловени от места, посочени в чл.48 от ЗЗЖ /в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрали и летища/, не трябва да бъдат връщани на улицата.

В Програмата на Община Ихтиман от 2022 г. са посочени два възможни подхода при наличие на такива животни – изграждане на собствен приют или дългосрочен наем на стационарни клетки в съществуващ регистриран частен или общински приют на друга община. В случай, че това е непосилна задача за Община Ихтиман, съществена положителна роля тук могат да имат местните доброволци и организации за защита на животните, които да приемат тези животни във „**ВРЕМЕНЕН ПРИЮТ**“ или „приемни домове“, да работят по социализацията им и за намиране на реални осиновители.

При осъществяване на кампанийната масова кастрация на безстопанствените кучета, препоръчително е действията на екипите и доброволците да се насочат

първоначално към по-малките населени места, крайните райони и квартали, тези с малцинствено население, районите с преобладаващи животновъдни обекти – там където кучетата са не толкова безстопанствени по дефиниция, а по-скоро свободно отглеждани дворни кучета.

Направените по-горе анализи за ролята на домашните кучета и техните нежелани поколения в поддържането на висок процент улични животни, се потвърждават от практиките на редица европейски държави.

Държавите, в които липсват безстопанствени кучета (Белгия, Дания, Финландия, Германия, Нидерландия, Норвегия, Швеция, Швейцария), или са с нисък брой на безстопанствени кучета (Словения), или са с постепенно подобряваща се ситуация (Великобритания, Ирландия) се отличават с приоритетно прилагане на мерки за **КОНТРОЛ ВЪРХУ ДОМАШНИТЕ КУЧЕТА** – непрекъснат и повсеместен контрол върху идентификацията и регистрацията на домашните кучета, установяване на реални мерки за ограничаване на размножаването на домашните кучета. Важността и успеха на тази група мерки е факт, тъй като всички действия са насочени към елиминиране на проблема в първоизточника.

В конкретния случай, е целесъобразно Община Ихтиман успоредно с обявяване на кампанийната масова кастрация, да обяви и кампания по регистрация и на домашните кучета по места. При финансова възможност /бюджетни средства или дарения/, собствениците регистриращи в общината домашни кучета могат да бъдат подпомогнати и с безплатна идентификация на животните /чипиране на място или талон за идентификация в посочени ВЛЗ/. Икономически изгодно в перспектива е да бъдат финансово подпомогнати и кастрациите на домашните кучета. Така общината си гарантира преустановен източник на нови поколения кучета от дома към улицата, а от там и спестен разход на средства за улов и кастрация на превърналите се в проблем пораснали на улицата кучета.

Тези мерки са особено важни по значение, важно е да се извършат качествено и за кратък период. По тази именно причина, помощта която доброволците и ОЗЖ могат да окажат, е безценна. Разговорите по места, убеждаването/информирането на населението в ползите от регистрацията и кастрацията на животните, организационните дейности, съдействието за транспорта на животните и пр. дейности, които не изискват финансов разход, а

само човешки ресурс, са сътрудничеството, което доброволците могат да окажат на общината.

Помощ в този процес могат да окажат ВЛЗ по места, които безплатно, на символични или преференциални цени могат да извършат идентификацията и/или кастрацията на домашните кучета от региона.

2. МЕРКИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ ИЗГРАЖДАНЕТО НА РЕГИОНАЛНИ ПРИЮТИ ЗА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА.

Националното законодателство предвижда едва след доказване и обявяване блокиране на раждаемостта на безстопанствените кучета на територията на цялата страна, да започне изграждането на Регионални приюти за безстопанствени кучета. В тях ще бъдат изтеглени всички обработени/кастрирани през годините и върнати по местата на залавянето им кучета, за да бъдат освободени улиците от тях.
Законодателят е поставил няколко условия, които определят дали на територията на дадена община може да се допусне изграждане на Регионален приют и/или дали ще бъде включена общината в списъка с общини, които могат да настаняват кучета в Регионален приют.
Условията, които са определени в чл.22, ал.2 на Наредба № 4/2021 г. са следните :

- на територията на участващите общини няма изградени общински или частни приюти или са с недостатъчен капацитет;

- на територията на участващата община е извършено най-малко едно преброяване на безстопанствените кучета в рамките на последните 3 години.

Община Ихтиман отговаря на тези две базови изисквания. Не е за подценяване обаче още един допълнителен регламент, разписан в чл.23, ал.2 на Наредба № 4/2021 г. Той е свързан с изискването за регистрацията на домашните кучета в общината, като условие за обявяване от БАБХ на „блокирана раждаемост“ в страната.
Изхождайки от нормативните изисквания и факта, че на територията само на една (общ.Елин Пелин, с.Равно поле) от общо седем съседни общини има регистриран приют за безстопанствени кучета, можем да заключим, че Община

Ихтиман има потенциала на нейна територия да бъде изграден Регионален приют или да влезе в сътрудничество със съседни общини за ползването на Регионален приют, изграден на територията на друга съседна община.
В случай, че Община Ихтиман вземе принципното решение да има водещата роля в региона и да изгради на своя територия Регионален приют по смисъла на Националната Програма, то в кратко бъдеще трябва да бъдат разгледани всички възможности, с които разполага общината (подходящ терен, сгради) и да се заяви като потенциален регионален център.
Препоръчително е да се организират и проведат работни срещи с ръководствата на съседните на Ихтиман общини, на които да се разгледат всички възможности, с които разполагат общините, и да се консултират с БАБХ/МЗХ както намеренията на общините, така и финансовите механизми, с които държавата може да подпомогне реализирането на Регионален приют в Ихтиман или съседна община.

3. МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ РАЗВЪДНИЦИТЕ, ТЪРГОВЦИТЕ НА КУЧЕТА, ПАЗАРИТЕ ЗА ЖИВОТНИ, ЗООМАГАЗИНИТЕ И СОБСТВЕНИЦИТЕ НА КУЧЕТА, ОТГЛЕЖДАНИ КАТО КОМПАНЬОНИ .

Редица проучвания в Европа показват, че на годишна база стойността на продажбите на кучета и котки възлиза на 1,3 милиарда евро. Наблюдават се обаче и много нелоялни и незаконни търговски практики, като дори в някои животновъдни обекти отглеждането на тези животни е при много лоши за благосъстоянието на животните условия. Пренебрегват се нуждите на животните от храна, пространство за живеене, грижа за здравето и пр.
В резултат на това, много от животните са с физически дефекти или са болни. Възможно е също така идентификацията им да е фалшива, за да се предотврати проследяването на произхода им.
Това води до непредвидени разходи за лечение на животни от такива обекти и предизвиква емоционален стрес за купувачите, когато разберат, че животните им повече не могат да бъдат лекувани.
Възможно е купувачите да получат кучета или котки със сериозни поведенчески проблеми, които затрудняват отглеждането им в семейството. И в двата случая може да се наложи купувачите да пристъпят към евтаназия. Освен това тази ситуация причинява сериозно страдание на животните, тъй като те се хранят неправилно, отглеждат се при липса на удобство и при нездравословни условия, а понякога са подложени на малтретиране поради некомпетентността на гледачите.

В България търговията с домашни кучета е подложена на строги регулации. Забранени са определени начини и места за продажба, както и търговията с животни, които не отговарят на специфични ветеринарномедицински изисквания.
Така например в **Закона за защита на животните**:

- Чл.11 - забранява продажбата на животни на лица под 18 години без съгласието на родител или настойник;
- Чл.35, ал.4 и ал.1 – регламентира, че търговия с животни компаньони може да се извършва само в обекти, които са регистрирани по реда на чл.137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност;
- Чл.67 – посочва, че търговията, извършвана в нерегистрирани обекти, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв., а при повторно нарушение – от 1000 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

В **Закона за ветеринарномедицинската дейност** има регламенти, свързани с идентификацията, хуманната защита и здравето на животните:

- Чл.174 регламентира изискването кучетата да бъдат идентифицирани чрез поставяне на микрочип, а информацията въведена във ветеринарната информационна система на БАБХ;
- Чл.137 налага редица изисквания към животновъдните обекти (в т.ч. и тези, в които ще се търгува или ще се развъждат животни), които изисквания са свързани с площта, хигиената и грижата за животните.

В **Наредба № 41 от 10 декември** за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни:

- Чл.20 – не се допуска отделянето на кученца от майката и тяхната продажба преди навършване на 8-седмична възраст;
- Чл.14 – продавачът е длъжен да предостави на купувача документ, удостоверяващ произхода или придобиването на животното.

Законодателно предложение на Европейския парламент за подобряване на хуманното отношение към котките и кучетата и проследимостта им. Тези правила се очаква да започнат да се прилагат ефективно през 2028 г., като е предвиден преходен период за адаптиране на търговските обекти и развъдчиците:

- Предвижда се пълна забрана за продажба на кучета и котки в зоомагазините;
- Ще се въведе строг контрол върху **онлайн търговията** чрез задължителна идентификация/регистрация на продавача в платформите за обяви;

- Всички кучета и котки ще трябва да бъдат идентифицирани и регистрирани в свързани по между си национални бази данни;
- Предвижда се въвеждане на стандарти за развъждане чрез ограничения за броя на запложданията и минималната възраст за женските животни.

Националното ни законодателство не е регламентирало общините да извършват лицензиране на зоомагазините и развъдниците за кучета, но местната власт може да прилага други механизми за контрол:

- При информация за нерегламентирано развъждане, сигнализиране и съвместни проверки с контролния орган – Областната дирекция по безопасност на храните;
- Да се въведе такса по чл.35, ал.5 от ЗЗЖ за развъдна дейност;
- При данни за продажба на кучета през социалните мрежи и платформи на местно ниво, сигнализиране на ОДБХ;
- Въвеждане на забрани за продажба на местно ниво на кучета и котки на общински пазари, панаири и други обществени площи;
- Проверки за административна регистрация и платена такса по реда на чл.116 и чл.117 от ЗМДТ;
- Проверки за налична идентификация с микрочип и ветеринарномедицински паспорт;
- Контрол при разхождане на домашните кучета на обществени места и проверка за наличие на повод, намордник, почистване след дефекация на кучето;
- Чрез домоуправителите на етажната собственост, контрол за вписване в книгата на етажната собственост на всяко куче, което се отглежда в сградата;
- Кампании за безплатна кастрация, идентификация на домашни кучета, с приоритет на дворните кучета в крайните квартали и малките населени места на общината.

VI. Контрол по изпълнение на програмата. Индикатори за мониторинг. Отчетност и информиране на обществеността.

Съгласно националното ни законодателство, контролът по изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и общинските програмите и плановете по чл. 40 ал. 3 от ЗЗЖ се осъществява от министъра на земеделието, храните и горите чрез Българската агенция по безопасност на храните.

На местно ниво изпълнението на Националната програма се организира и ръководи от Кмета на общината, а координацията на дейностите по реализация на програмата, се осъществява чрез взаимодействието между общинската администрация, Областната дирекция по безопасност на храните, Български ветеринарен съюз и организации за защита на животните.

В помощ на местната власт, съгласно Националната програма, е Консултативен съвет – орган към Министерството на МЗХ, който ще следи за ефективността от прилагането на Националната програма и общинските планове за действие и при необходимост ще предлага корективни мерки.

Оценката по напредъка в изпълнението на програмата ще се извършва на база индикатори за мониторинг:

1. **<u>Мониторинг върху безстопанствените кучета:</u>**

- общ брой, отчетени при преброяването;
- заловени от специализирани екипи/доброволци;
- маркирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- настанени в приюти /общински, частни или на НПО/;
- върнати по места (под надзор на лица, организации за защита на животните или община);
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели.

2. **<u>Мониторинг върху домашните кучета:</u>**

- административно регистрирани в общината/кметства (по реда на ЗМДТ);
- ветеринарно регистрирани (по информация от ВетИС и ОДБХ);
- кастрирани;
- чипирани.

3. **<u>Жалби, контрол и санкции:</u>**

- подадени сигнали, молби и жалби;
- констатирани нарушения;
- дадени предписания;
- съставени актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления.

Данни по всеки един от посочените индикатори трябва да присъстват в отчета на Кмета по чл.40, ал.4 от ЗЗЖ за съответната календарна година.
Ежегодно отчетите се изпращат до Изпълнителния директор на БАБХ в срок не по-късно от 1-ви март.
За да бъде информирана и обществеността за напредъка по изпълнението на общинската програма, ежегодните отчети следва да се публикуват и на сайта на общината.

VII. Очаквани резултати. Финансиране.

На база очакваните резултати, заложени в Националната програма, и предвид специфичните особености на Община Ихтиман, в настоящата програма ще се разпишат следните групи измерими резултати:

1. **Намаляване броя на безстопанствените кучета и установяване на траен контрол върху популацията на домашните кучета:**

- очаква се периодичните преброявания на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман да показват тенденция към намаляване общия брой на уличните кучета;
- очаква се при преброяването, предстоящо през 2026 г. да бъдат установени 60-70 % кастрирани безстопанствени кучета;
- очаква се при последващите преброявания да се установят над 80 % кастрирани безстопанствени кучета;
- очаква се тенденция към повишаване броя на декларираните/регистрираните домашни кучета, до регистриране на всички домашни кучета, отглеждани в Община Ихтиман;
- очаква се постепенно увеличаване броя на кастрираните домашни кучета;
- очаква се повишаване събираемостта на сумите по „такса за притежаване на куче“;
- очаква се увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета;
- очаква се активно участие на организации за защита на животните и доброволци в дейностите по изпълнение на програмата;
- очаква се съществено редуциране на инцидентите и жалби, свързани с безстопанствени и/или домашни кучета.

2. **Намаляване на рисковете от разпространението на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета:**

- очаква се редуциране броя на регистрирани случаи на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета;

- повишаване информираността на населението, по отношение риска за здравето на човека от разпространение на болести и инфекции, пренасяни чрез животните;

3. **Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.**

Изпълнението на дейностите по Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България се финансира със средства от:

- държавния бюджет;
- общинския бюджет;
- дарения от физически и юридически лица;
- международни програми и проекти.

В редица нормативни докученти /чл.118, ал.2 от ЗМДТ, чл.175, ал.3 от ЗВМД/ е регламентирано, че приходите от събраните такси за притежаване на куче, постъпват в общинския бюджет и се използват за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета.

VIII. Роля на организациите за защита на животните в изпълнението на Програмата

Организациите за защита на животните (ОЗЖ) играят ключова роля в прилагането на **Националната програма**. Тяхната дейност може да се определи като мост между институциите и гражданското общество, и да се разгледа в два аспекта – дейности, определени в норматив, и дейности, които са част от техните доброволни инициативи.

1. Нормативни ангажименти (съгласно закона)

Тези дейности са законово разписани и организациите имат право или задължение да участват в тях при взаимодействие с общините:

- Изготвят и прилагат образователни програми за защита на животните – чл.2 от ЗЗЖ.
- Съдействат на Общините в дейностите по изпълнение на Програмата – чл.40, ал.7 от ЗЗЖ.
- Имат право да сезират компетентните органи с искане за извършване на проверки относно спазване изискванията за защита на животните, да участват в тях, както и да получат информация за резултата от тях – чл.58, т.3 от ЗЗЖ; чл.170, ал.2 от ЗВМД.
- Могат да изграждат и стопанисват собствени приюти – чл.41, ал.5 от ЗЗЖ.
- Могат да поемат надзора и грижите за кастрирани животни, които са върнати по местата на залавянето им – чл.47, ал.3 от ЗЗЖ; чл.21, ал.1 и ал.2 от Наредба № 4/2021 г.
- Длъжни са да оказват необходимото съдействие на служителите на Българската агенция по безопасност на храните при изпълнение на контролните им функции – чл.61, ал.1 от ЗЗЖ.
- Имат право да вземат участие в подготовката на решенията на компетентните органи по въпроси, свързани със защита на животните, както и да съдействат за тяхното изпълнение – чл.58, т.2 от ЗЗЖ.
- Могат да участват в преброяването на безстопанствените кучета – т.7.2 от НП; чл.4, ал.2 от Наредба № 4/2021 г.
- Имат право да заявят участие в дейностите по улов, кастрация, маркиране, ваксинация, обезпаразитяване и връщате на безстопанствени кучета на местата на залавянето им – т.8.1. от НП; чл.8, ал.2 от Наредба № 4/2021 г.
- Изготвят отчетни документи за извършената дейност – т.8.1, буква „в“ от НП; чл.11, ал.1 от Наредба № 4/2021 г.; чл.13, ал.2 от Наредба № 4/2021 г.
- Могат да сътрудничат в провеждането на информационни кампании – чл.28 от Наредба № 4/2021 г.

2. Доброволчески инициативи :

Това са дейности, които организациите могат да инициират самостоятелно или в координация с общината.

- Организиране на мобилни клиники или партньорство с ветеринарни лекари за кастрация на бездомни и дворни кучета (особено в крайградските зони и селата).

- Осигуряване на временни домове за кученца или болни животни, които не биха оцелели в приют или на улицата.
- Организиране и провеждане на информационни кампании на различни теми:

  - прилагане на действащото законодателство по отношение на домашните и безстопанствените кучета;

  - прилагане на действащото законодателство в областта на контрола върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета;

  - отговорности, свързани с безстопанствените кучета и отглеждането на домашни кучета;

  - рисковете и предпазването от зоонози, включително от ехинококоза;

  - насърчаване на кастрацията и регистрацията на домашните кучета;

  - ползата от кастрацията и връщането по места на безстопанствените кучета;

  - възможности за осиновяване на безстопанствени кучета;

  - изпълнение на задълженията при отглеждане на домашни кучета;

  - агресивността при безстопанствените и домашните кучета и справяне с проблема.

- Разяснителна работа със собственици на дворни кучета. Информиране, че кастрираните кучета са освободени от годишна такса и че кастрацията е превенция срещу бягства и здравословни проблеми.
- Работа с подрастващи. Провеждане на уроци по „Хуманно отношение към животните“ в училищата за възпитаване на отговорност и емпатия при децата.
- Организиране и провеждане на осиновителни кампании, които да насърчават приемането на безстопанствените животни като по-подходящите домашни любимци в сравнение с животните от зоомагазини, пазари и нелегални развъдници.

- Организиране и провеждане на дарителски кампании с каузи, посветени на безстопанствените животни и за подпомагане дейности, включени в Планът за действие към общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета.

ПРИМЕРНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТИ

Сфера на дейност	Отговорност на Общината	Роля на Организацията (ОЗЖ)
Кастрация	Осигурява база (общински приют/клиника) и консумативи.	Осигурява ветеринарни екипи или доброволци за залавяне и транспорт.
Информираност	Разпространява брошури и други информационни материали.	Изготвя съдържанието, провежда срещи „от врата до врата“ в селата.
Мониторинг	Поддържа регистър на безстопанствените животни.	Извършва теренни проверки и актуализира данните (преброяване).
Осиновяване	Поддържа базова информация на сайта на общината.	Извършва професионална фотография, социализация и маркетинг на животните.
Сигнали	Приема сигнали на „гореща линия“.	Помага при проверка на сигналите и медиация при конфликти съседи-животни.
Финансиране	Осигурява екипи, транспортни средства, медикаменти и консумативи.	Организира кампании и дарява средства, необходими за конкретни дейности.

IX. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

КЪМ ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ИХТИМАН – 2026-2030 г.

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
I. МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА ЧРЕЗ КАСТРАЦИЯ					
1.	Публикуване на сайта на общината на приетата от Общински съвет Програма за изпълнение на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман	Община Ихтиман	В 14-дневен срок от приемане на настоящата Програма	т.10.3, б. „а“ от Националната програма.	Публичност и прозрачност. Информиране на обществеността.
2.	Публикуване на сайта на общината на обявление-покана до всички заинтересовани лица /в т.ч. представители на организации за защита на животните, регистрирани по реда на ЗЮЛНСЦ, в чиито устави е предвидена дейност за защита на животните/ в рамките на съответната календарна година да се включат в изпълнението на конкретни дейности, заложени в Плана за действие към Програмата.	Община Ихтиман	Ежегодно	Чл.40, ал.7 от ЗЗЖ; Чл.8, ал.2 от Наредба № 4/2021 г.	Публичност и прозрачност. Информиране на обществеността и заинтересованите лица.

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
3.	Публикуване на сайта на общината годишния отчет по чл.40, ал.4 от ЗЗЖ.	Община Ихтиман	Ежегодно до 31-ви март	т.10.3, б. „б“ от Националната програма	Публичност и прозрачност.Информиране на обществеността.
4.	Преброяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ихтиман	Община Ихтиман	2026 г. и на всеки две години	т.7.2. от Национална програма	Проследяване динамиката и състоянието на популацията от безстопанствени кучета, въз основа на която ще се извършват мониторинг и оценка за изпълнението на програмата.
6.	Възлагане на услугата „Улов и транспортиране на безстопанствени кучета“	Община Ихтиман	Ежегодно и при необходимост	чл.40, ал.4 от ЗЗЖ	Постепенно намаляване популацията на безстопанствените кучета.
7.	Възлагане на услугата „Ветеринарномедицинска обработка на безстопанствени кучета – обезпаразитяване, ваксинация, кастрация, маркиране, стационар за постоперативен период“.	Община Ихтиман	Ежегодно и при необходимост	чл.40, ал.4 от ЗЗЖ	Постепенно намаляване популацията на безстопанствените кучета. Намаляване риска от разпространение на опасни инфекции и болести

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
8.	Осигуряване на ушни марки за обработените кучета.	Община Ихтиман	Ежегодно	чл.47, ал.6 от ЗЗЖ	Повишаване ефективността в работата на специализирания екип при въвеждане на последващи манипулации с животните.
9.	Поддържане на Регистър на обработените безстопанствени кучета – хартиен или електронен.	Община Ихтиман и екипите по улов и обработка на безстопанствени кучета	Постоянен	чл.47, ал.7 и чл.54 от ЗЗЖ.	Коректно и бързо документиране на необходимата информация за безстопанствените животни от техния улов до следващите ветеринарни манипулации, връщане по местата на залавянето или осиновяване.
10.	Провеждане на информационно-образователни кампании, популяризиращи мерките за недопускане приток на кучета от дома към улиците; повишаващи осведомеността относно ползите от прилагането на метода „кастрирай и върни“. Издаване и разпространение на информационни брошури, листовки, учебни помагала и други материали.	Община Ихтиман, НПО, ветеринарни лекари, кинолози, читалища и училища	Постоянен	Чл.2 от ЗЗЖ т.14.1 от НП Чл.2 от ЗЗЖ	Повишаване интереса на децата към животните и грижата за тях. Запознаване на подрастващите с хуманното отношение към животните и отговорността към обществото. Провокиране желанието на

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
					гражданите да осиновяват бездомни кучета.
11.	Привличане на доброволци и организации, желаещи да осъществяват грижи и надзор за кастрираните кучета, върнати на улицата.	Община Ихтиман, НПО	Постоянен	чл. 47, ал. 3 от Закона за защита на животните	Включване на по-широк кръг от заинтересовани лица в изпълнението на мерките от Програмата. Спиране възпроизводството на популацията на безстопанствените кучета
12.	Организиране на кампании, популяризиращи и стимулиращи осиновяването на безстопанствените кучета.	Община Ихтиман, НПО	Ежегодно	Т.4.2. и т.14.1. от Националната програма	Активизиране на обществеността за намиране на постоянен дом на безстопанствените кучета.
13.	Контрол върху изхвърлянето на битови и хранителни отпадъци в/около необезопасени съдове и/или на обществени места, с цел недопускане замърсяване на селищната среда с хранителни и други биоотпадъци.	Община Ихтиман	Постоянен	Препоръка, посочена в Отчета на БАБХ за 2024 г. по изпълнение на Националната програма.	Освобождаване на определени ниши от присъствието на безстопанствени животни, предимно в урбанизираните територии. Осигуряване на

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
					спокойствие сред населението.
II. МЕРКИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ ИЗГРАЖДАНЕТО НА РЕГИОНАЛНИ ПРИЮТИ ЗА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА.					
14	Съвместна работа/споразумение за партньорство с местни НПО за защита на животните по регистрация и стопанисване на „временен приют“ за безстопанствени кучета.	Община Ихтиман и НПО		Чл.47, ал.3-5 от ЗЗЖ	Осигуряване на подходящо място и грижи за животни, които не могат да бъдат върнати на улицата, за работа по социализация на животните и намиране на осиновители за тях.
15.	Сключване на договор за ползване на стационарни клетки за временно настаняване на кастрирани, лекувани и проблемни животни.	Община Ихтиман	2026 г.	чл.41 от ЗЗЖ	Успешно сътрудничество със съседни общини и/или НПО, които стопанисват вече регистрирани приюти.
16.	Вземане принципно решение, относно участие на Община Ихтиман в изграждане и/или ползване на Регионален приют, след обявяване блокиране раждаемостта на безстопанствените кучета на територията на цялата страна.	Община Ихтиман и съседни общини	2026-2027 г.	т.8.2 от НП	Готовност за своевременно изтегляне на всички обработени кучета от улиците в Регионален приют.

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
III.	**МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ ВЪРХУ РАЗВЪДНИЦИТЕ, ТЪРГОВЦИТЕ НА КУЧЕТА, ПАЗАРИТЕ ЗА ЖИВОТНИ, ЗООМАГАЗИНИТЕ И СОБСТВЕНИЦИТЕ НА КУЧЕТА, ОТГЛЕЖДАНИ КАТО КОМПАНЬОНИ**				
17.	Поддържане на актуална местна нормативна уредба, регламентираща реда и условията за отглеждане на домашни кучета, за осъществяване на развъдна дейност, функциониране на пазари за животни.	Община Ихтиман	Постоянен	Необходимост от спазване на разпоредби от по-висш ранг.	Навременно адаптиране на местната нормативна уредба към промените в националното законодателство.
18.	Определяне размер на „такса за осъществяване на развъдна дейност по чл.35, ал.5 от ЗЗЖ.	Община Ихтиман	2026 г.	чл.35, ал.3 от ЗЗЖ	Спазване на разпоредба от по-висш ранг. Спиране на притока на нежелани поколения от домашни/дворни кучета.
19.	Съдействие на органите на БАБХ при осъществяване на контрол върху пазарите за животни, зоомагазини, развъдници и други обекти, в т.ч. да се инициират периодични проверки в тези обекти.	Община Ихтиман, ОДБХ	Постоянен	чл.59, ал.1 и чл.61, ал.1 от ЗЗЖ	Легално функциониращи обекти – пазари за животни, зоомагазини, развъдници и др.
20.	Замяна на хартиения с Електронен регистър за декларираните и административно регистрирани домашни кучета, чрез който на сайта на общината автоматично да се визуализира част от	Община Ихтиман	2026 г.	Чл.133, ал.2, т.10 от ЗВМД.	Поддържане на актуален публичен регистър на домашните кучета, отглеждани в Община

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
	информацията, необходима за поддържане на актуален публичен регистър на домашните кучета.			Препоръка, посочена в Отчета на БАБХ за 2024 г. по изпълнение на Националната програма	Ихтиман. Подобряване обслужването собственици на домашни кучета при административната регистрация на животните. Повишаване събираемостта от таксата за притежаване на домашно куче.
21.	Определяне и маркиране със забранителни табели на публични общински терени по чл.177, ал.1, т.4 от ЗВМД /*детски площадки и др.*/	Община Ихтиман, със средства по ПУДООС	2026/2027 г.	чл.177, ал.1, т.4 от ЗВМД	Осигуряване на добри условия за разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на останалите граждани.
22.	Обособяване, изграждане и оборудване на еталонна площадка за свободно разхождане на домашни кучета.	Община Ихтиман, със средства по ПУДООС	2026/2027 г.		Осигуряване на добри условия за свободно разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на останалите граждани.

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
23.	Организиране и провеждане на здравни беседи и лекции, свързани с предпазване от заболявания пренасяни чрез животните.	Община Ихтиман, РЗИ, ОДБХ	Постоянен	Т.14.1 от Националната програма	Повишаване информираността на населението.
24.	Редовно осъществяване на ДДД-обработки на площите публична общинска собственост.	Община Ихтиман	Постоянен	Чл.4 от Наредба № 1/2018 г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации	Предотвратяване разпространението на опасни за здравето на човека болести и инфекции.
25.	Организиране и провеждане на образователни, информационни и др. кампании, стимулиращи административната регистрация, обезпаразитяване и кастрацията на домашните кучета, които могат да се обвържат тематично с подходящи дати от Екологичния календар – Световен ден за защита на животните; Международен ден за защита на бездомните животни; Международен ден на кучето; Световен ден на екологията и пр.	Община Ихтиман, НПО, регистрирани ветеринарни лекари, медии, училища, читалища	Постоянен	Т.14.1 от Националната програма	Повишаване информираността на населението с акцент върху децата и подрастващите. Стимулиране собствениците на домашни кучета да ограничат раждаемостта на своите любимци.
26.	Организиране и провеждане на проверки на строителни обекти, промишлени зони, фабрики, предприятия и пр. за отглеждане на недекларирани, некастрирани кучета и за	Община Ихтиман, НПО, МВР	Постоянен	Чл.178 от ЗВМД Чл.40, ал.7 от ЗЗЖ	Осъществяване на контрол от органите на местната власт.

№	ДЕЙСТВИЯ	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ
	допускане свободното присъствие на животните на обществени места.			Чл.59, ал.3, т.1 и 2 от ЗЗЖ	
27.	Промяна размера на такса за притежаване на куче до размера на сумата, която община Ихтиман разходва за кастрацията на 1 бр.безстопанствено куче.	Община Ихтиман	2026/2027 г.	Чл.36, ал.1 от ЗЗЖ. Т.14.1. от Националната програма.	Стимулиране собствениците на домашни кучета да ограничат раждаемостта на своите кучета и нудопускане създаване на нежелени потомства.